

УДК 334.012.82

**ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ,
ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ВИДАВНИЧО-КНИГОТОРГОВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

© О. М. Барзилович, ст. викладач, Т. М. Лелиця,
НТУУ «КПІ», Київ, Україна

В статье рассматриваются тенденции экономических отношений и участие Украины в этих процессах. Исследуется возможность повышения конкурентоспособности на рынке, путем интеграции с иностранными предприятиями.

The article reviews the trends in economic relations and Ukraine's participation in these processes. The possibility of increasing competitiveness on the market through its association with foreign companies.

Постановка проблеми

Подолання кризових явищ в економіці України об'єктивно потребує її входження у світове господарство на організаційно-економічних засадах ринкових відносин та взаємовигідного співробітництва. Міжнародний поділ праці сприяє формуванню ефективної структури як економіки в цілому, так і окремих галузей. А на рівні підприємства може стати вирішальним фактором підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та отриманню конкурентних переваг на зовнішньому ринку. Враховуючи кризовий фінансовий стан багатьох промислових підприємств, відсутність стабільних господарських зв'язків та попиту на продукцію вітчизняних підприємств, проблема пошуку та створення дієвих організаційно-економічних структур та механізмів здійснення господарської діяльності є актуальною.

Аналіз попередніх досліджень

Розвиток продуктивних сил країн неминує веде їх до зростання міжнародних зв'язків, виходу на зовнішній ринок, сприяє інтернаціоналізації господарського життя. Економічна інтеграція є наслідком поглиблення міжнародного територіального поділу праці, внаслідок якого взаємовідносини між країнами почали характеризуватися не лише торговельними, а й виробничими відносинами. У економічній сфері інтеграція зближує національні економічні системи країн учасників та забезпечує розвиток міжнародних економічних відносин між ними.

Для України необхідність інтеграції, як і для всіх країн світу, впливає передусім з потреб використання у національній системі відтворення міжнародного поділу праці для прискорення переходу до ринкової економіки з метою її розвитку і зростання багатства суспільства. Об'єк-

тивною можливістю для інтеграції України в світове господарство є її економічний потенціал, з яким держава повинна виробляти механізм зовнішньоекономічних зв'язків, як на макrorівні (загальнодержавному), так і на мікрорівні (на рівні підприємств).

На мікрорівні економічна інтеграція здійснюється через взаємодію капіталу окремих господарюючих суб'єктів різних країн шляхом формування системи економічних угод між ними, створення філіалів за кордоном і т.ін. Втілюється у формі спільного здійснення пошукових робіт, спільного виконання проектно-конструкторських робіт, створення спільних підприємств, спеціалізації та кооперації виробництва тощо.

Виділяють основні типи інтеграції: зворотна, вертикальна, горизонтальна і діагональна. З практики діяльності національних підприємств можна виокремити два найбільш розповсюджених напрями інтеграції — вертикальну та горизонтальну, внаслідок яких створюються консолідації, франчайзинги, групування, асоціації, холдинги, трасти, фінансові групи.

В кризовий період через інфляцію, зниження попиту загострення конкурентної боротьби більшість підприємств не спроможні самостійно випускати та реалізовувати продукцію. Досягнення конкурентних переваг можливе на основі утворення об'єднань, коли кожне підприємство-учасник зможе отримати доступ до взаємодоповнюючих ресурсів та потенціалу партнерів по інтеграції. В повній мірі це стосується ринку видав-

ничо-поліграфічних послуг, на якому зростає конкуренція, в результаті чого ринок перенасичується, а рентабельність знижується. За статистичними даними на жовтень 2010 року обсяг випуску поліграфічної продукції знизився на 7,7 %. Останнім часом в структурі поліграфічної продукції переважає друк рекламних замовлень. В період кризи замовлення на її друк значно зменшилися, що призводить до негативної тенденції зниження обсягів продукції, внаслідок закриття підприємств.

Мета роботи

Обґрунтувати доцільність та ефективність інтеграції видавничо-книготорговельної організації, як актуального підходу до підвищення конкурентоспроможності.

Результати проведених досліджень

Проаналізувавши тенденції інтеграційних процесів, можна зробити висновок, що методи об'єднання підприємств з метою розширення ринків та підвищення конкурентоспроможності активно застосовуються зарубіжними видавничо-книготорговельними підприємствами. Так, холдингова група «Empik Media & Fashion», (на долю якої припадає 32 % випуску) складається з чотирьох груп: «The Empik Group» (книги, преса, мультимедіа, канцелярське приладдя і квитки), «The Smyk Group» (іграшки і дитячі речі), «Language Schools» (мовні школи) та «Fashion and Beauty» (мода і косметичні марки). Історія цього підприємства починалася у 1960-х роках з мережі клубів

міжнародної преси та книги у багатьох містах Польщі. Поступово, шляхом інтеграції, підприємство стало одним з найбільших в країні. На сьогоднішній день холдинг є лідером на польському ринку дистрибуції продуктів культури. Першим кроком до виходу на український ринок стало придбання 65 % акцій ЗАТ «Мережа книжкових супермаркетів «Буква».

Серед зарубіжних компаній є інтерес до злиття та поглинання українських підприємств, про що свідчить статистика агентства Mergemarket. Перше півріччя 2010 року ознаменувалося вибуховим зростанням обсягу українського ринку злиття і поглинання. Укладено 17 публічних M&A угод, загальний обсяг яких досяг \$ 1,7 млрд., що майже в чотири рази перевищує показники минулого року.

Спираючись на дані, отримані в ході проведеного дослі-

дження, доцільно розглядати інтеграцію видавничо-поліграфічних організацій, як актуальний напрям підвищення конкурентоспроможності. В результаті об'єднання, видавничо-поліграфічні організації зможуть збільшити кількість пропонуваного продуктів, розширити частку ринку, покращити систему збуту, що забезпечить зниження собівартості, збільшення обороту капіталу, підвищення прибутковості.

Висновки

В результаті дослідження виявлені світові тенденції до міжнародної економічної інтеграції. Наведений приклад зростання видавничо-поліграфічної організації у холдингову групу «Empik Media & Fashion», що стала лідером на польському ринку дистрибуції продуктів культури і продовжує шляхом інтеграції розширюватися на ринок України.

1. Лессер Э. Как превратить знания в стоимость: Решения от IBM Institute for Business Value / Сост. Э. Лессер, Л. Прусак; [пер. с англ.]. — М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. — 248 с. 2. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: навч. посіб. / Ю. Г. Козак, Д. Г. Лук'яненко та ін. — К. : Центр навчальної літератури, 2004. — 672 с. 3. Лук'яненко Д. Г. Міжнародна економічна інтеграція / Д. Г. Лук'яненко. — К. : ВІПОЛ, 1996. — 420 с. 4. Поручник А. М. Міжнародна економіка: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / А. М. Поручник, Я. М. Столярчук, О. Д. Павловська та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. — К. : КНЕУ, 2005. — 156 с. — ISBN 966-574-675-8. 5. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua. 6. Украинский рынок слияний и поглощений вырос в 4 раза [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:_1PuAq6YiAwJ:www.maonline.ru/mna/12685-ukrainskijj-rynok-slijaniij-i-pogloshhenijj-vyros.](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:_1PuAq6YiAwJ:www.maonline.ru/mna/12685-ukrainskijj-rynok-slijaniij-i-pogloshhenijj-vyros.7.) 7. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.emf.pl.

Рецензент — З. В. Григорова,
к. е. н., доцент, НТУУ «КПІ»

Надійшла до редакції 29.11.10